

Jelek és világok

Gombos Andrea munkáiról

Egy erdőn kétféleképpen lehet keresztülmenni.
Umberto Eco: Hat séta a fikció erdejében

Gombos Andrea munkái a világ és a művész közötti viszonyra reflektálnak. Korai műveiben a művész a világba vetetten a nyomok jelentőségét kutatja: miért siklik el a tekintetünk gyakran a részletek felett, milyen befogadói munka után tudjuk csak tudatosítani őket? Ezt a kérdést feszegette a *Jó napot, Schönberg úr!*, ahol az Epreskertben található fülkeszobor (helye) válik művészi problémává, vagy a *Hűlt helyükön* sorozat, ami a városi aszfaltba nyomódott jelek olvasását tematizálja.

Egy lépéssel továbbment ezen az úton a *Jeletket követve* című installáció, itt a város és a városi tér megértése áll a középpontban, egy választott módszertan (a modern turisztika jellegzetes gyakorlata, a csoportos városi túra) példáján bemutatva. A jelek halmozódnak, bizonyos elemeket követni, mint az idegenvezetőt (mindig fenntartva az eltérő nézőpontok lehetőségét) másokat pedig méltányolni kell, mint történelmi és művészeti értékeket.

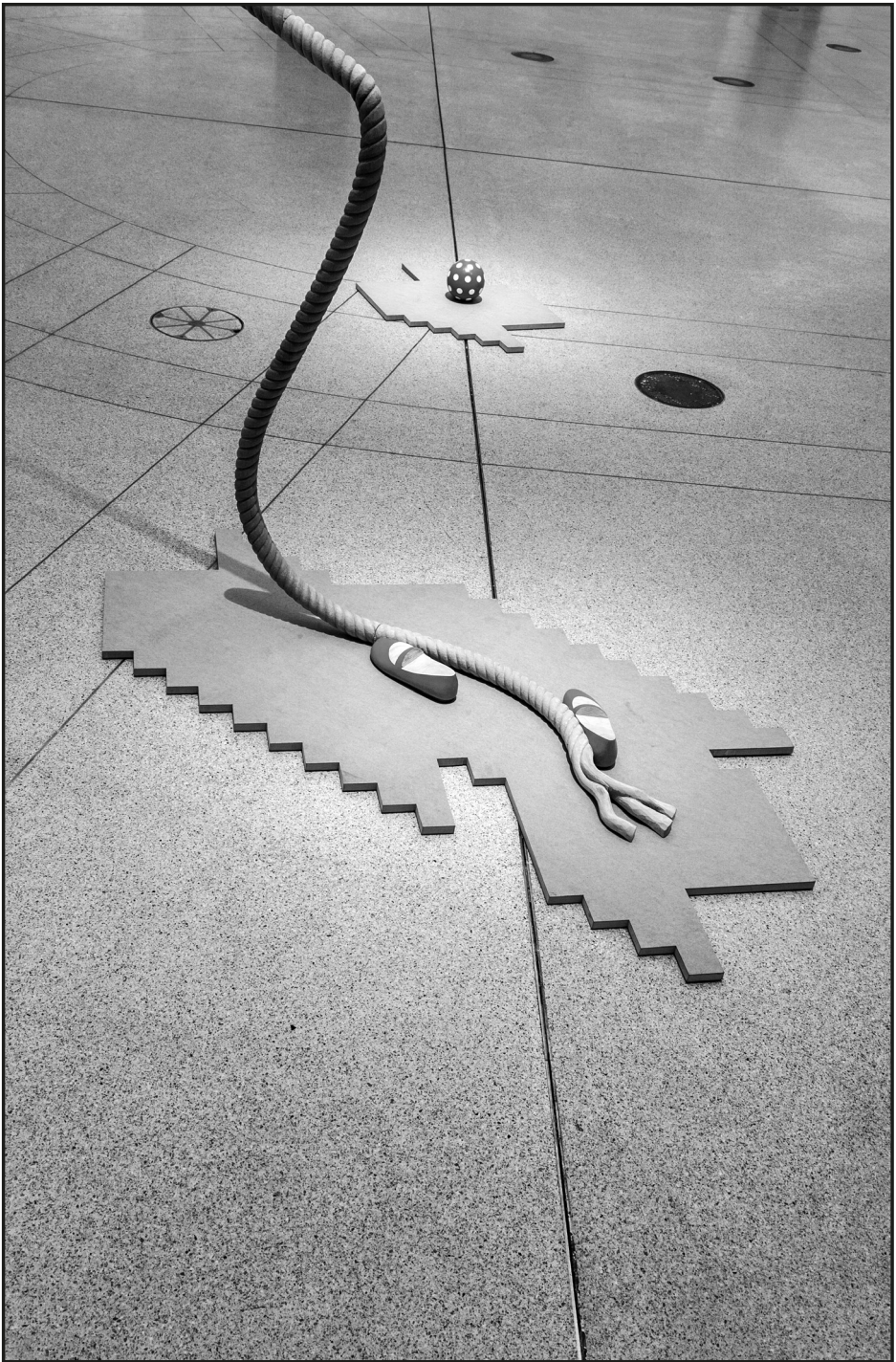
Innentől kezdve azonban komoly hangsúlyeltolódás figyelhető meg az alkotásokban. A külső világra irányított figyelem helyett egyfajta világépítés kezdődik. Ennek legkorábbi példája a *Hiátus*, ahol az egyes elemek (ház, föld, koporsó) a maguk absztraktságában is egy teljes, emberi történetre engednek következtetni. A *Korreláció és Kötel/ék* című munkákban is jelen van ez a gondolat, még ha halványabban is. A kompozíció három, egymástól távol álló, láthatatlan alakból áll, akiknek elhelyezkedésére csak cipőjükből és a kezükben tartott kötel formájából következtethetünk. A mű mérete és összetettsége azonban már az új tendenciákba illeszkedik, a befogadónak nem pusztán jeleket kell olvasnia, hanem egy egész világot kell maga elé képzelnie. Hasonló elven működik a *Küszöb kérdés* című installáció, ahol a lépcső, a szakrális határt jelentő küszöb, a szent helyet jelentő faszervezet és átlátszó „üveglap” különleges egységet alkot.

A következő lépést a világépítésben az *Együtt a Toitoiban* képviseli, ahol már egy teljes, körbejárható jelenet szemtanúja lehet a befogadó. A nipelken és a mostanában divatos zsánerszobrokon alapuló esztétika lehetővé teszi, hogy a személyes tapasztalatokon alapuló helyzetek eltávolodjanak a mindennapi élettől. Ez a tendencia teljeseedik ki a *Mindjárt hajnalodik, most már sárga az idő* és a *Sebi ne gyere ide, mert itt az én világom van* című műveken. Ezek az alkotások a porcelánesztétikán alapuló formavilágon túl a fény és a színek játékaival emelik el a bemutatott jeleneteket a zsánerek világából egy sajátos mágikus realista diorámába, amelyek mintha mesék kimerevített pillanatai volnának. A szemlélő óhatatlanul is a mesélő szerepét veszi magára, ahogy a részletekből megpróbálja rekonstruálni a soha-el-nem-mondott történeteket.

Gárdonyi László

Gombos Andrea: Együtt a Toitoiban

Gombos Andrea: Kótelek